

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ז תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין סז | דף הכולל: פסחים לד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקי"ח עד אמצע סעיף א' "אבל אבנים".
מוסר: אהבת חסד - פרק י"א עד 'ואמרו חז"ל'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: הרבה ענפים טובים עד שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הגר"י זילברשטיין שליט"א: "יש לי הרגשה שמעכשיו נשמע רק בשורות טובות!!" | ברינה יקצורו: ציפיה נרגשת לקראת המבחן הראשון של 'קנין ש"ס אי"ה ביום ראשון הבעל"ט | הזבוב הגיע באמצע קריאת התורה בשליחות מיוחדת... | זכות הבזיונות חוללה נס רפואי בתוך שעה! | 1997

על דא ועל הא

"יש לי הרגשה שמעכשיו נשמע רק בשורות טובות!"

כך אמר מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א, בדרשתו לבני קהילתו בחול המועד סוכות

לטבוע.

"כעבור מספר שניות סער החוף- וגעש עוד יותר... מה קרה? - התברר שהנער שהיטלטל בין הגלים היה לא פחות ולא יותר אלא בנו של המציל! כלומר, האבא הציל את בנו- שלו! כולם התרגשו למשמע הידיעה, והודו להשי"ת על נס-ההצלה הגדול.

"למרות הסיטואציה המופלאה, ניגש האב-המציל אל היהודי האמריקאי, ודרש שיקיים את הבטחתו, וייתן לו 18,000 דולרים. האמריקאי הסתכל על האבא, ועשה עצמו כאינו מאמין למשמע אוזניו:

"מה? האם שמעתי נכון? אתה דורש ממני את הכסף? - הרי את הבן שלך הצלת! וכי אם היית יודע שזה בנך, לא היית קופץ להצילו גם ללא ההכרזה שלי על הפרס הגדול? וכיון שכך, מה לך לתבוע ממני את הכסף???"

האמריקאי הוא התעשר עושר רב והצליח בפרנסתו "הדין-ודברים הוא בין האמריקאי לאב-המציל, הגיע אלינו",

מרן הגאון ר' יצחק זילברשטיין התבטא בדרשתו בחול המועד סוכות לבני קהילתו 'רמת אלחנן': "יש לי הרגשה שמעכשיו ואילך נתבשר רק בבשורות טובות, ישועות ונחמות", "ההרגשה שלי נעוצה בדברים ששמעתי לפני שנים רבות, מגיסי מרן הגר"ח קנייבסקי, שכל כלל ישראל מתפלל עתה לרפואתו השלימה, ואסביר את דבריי.

"לפני שנים רבות אירע מעשה בחוף-הים בתל אביב, כשהגלים היו גבוהים מאוד, ונער צעיר נקלע למערבולת, ועמד לטבוע. הנוכחים במקום קפאו במקומם, ולא ידעו מה לעשות, כיון שגלי הים היו גבוהים מאוד, וכל אחד חשש שאם ייכנס למים כדי להציל את הנער, הוא עצמו עלול לטבוע. והנה, על המדרכה שממול החוף עמד יהודי אמריקאי, ובראותו את הסיטואציה המזעזעת צעק בקול רם: 'מי שיציל את הנער בחסדי שמים, יקבל ממני 18,000 דולר!!!'. אחד האנשים ששמע את ההכרזה, קפץ לים, נכנס אל תוך הגלים, והצליח בס"ד לחלץ את הנער שעמד

לחסדו' אינם יראיו, שהרי על היראים הפסוק מדבר קודם לכן!
"המיחלים' הללו הם אנשים שמאמינים באלוקים ומצפים
לחסדו, אבל הם אינם יראיו.

"ולכן, אמר לי מרן הגר"ח, אין פלא שהיהודי האמריקאי, שהיה
מוכן להזיל מכיסו סך עתק כדי להציל את הנער, הצליח לאחר-
מכן בפרנסתו. שכן, על פי התיאורים שאני שומע, הוסיף מרן
הגר"ח שליט"א ואמר, הוא האמין באלוקים, ותלה את ההצלה
בחסדי שמים, ועליו נאמר במדרש 'רוצה ה'... את המיחלים
לחסדו'.

"וזהו גם הסיבה שנראה לי שמעתה ואילך נשמע רק בשורות
טובות, אני אומר את הדברים על פי התגובות ששומעים כיום
מאנשים ברחוב, שכאשר שואלים אותם 'מה יהיה', הם משיבים
'הקב"ה יעזור, יהיה טוב, לא צריך לדאוג!' ואם הם תולים את
ההצלה בחסדיו של הקב"ה, הרי שהעולם יהיה זכאי לבשורות
טובות, שיבואו על המיחלים לחסדו'.

(מתוך גיליון 'קול ברמה' חשון תשפ"א)

אמר מרן הגרי זילברשטיין, והכרענו שהוא צריך לתת לו את
הכסף, מפני שכאשר קפץ האבא למים הוא לא ידע עדיין שמדובר
בבן שלו.

"השלב הבא בפסק-הדין היה שאם לאחר שהאמריקאי ייתן
לאבא את הכסף, הוא יבוא אליו ויתבע ממנו להשיב את הכסף,
יצטרך האבא להחזיר, כיון שהדין הוא שאם אדם הוציא כסף
על הצלת חברו, צריכים לשלם לו את העלויות שהוציא בעבור
ההצלה. ואם כן, במקרה שלנו הוציא האמריקאי 18,000 דולר
מכיסו כדי להציל את הנער, והאבא צריך, אפוא, להשיבם...

"השאלה ששאלתי את גיסי היתה כדלהלן: עקבתי בזמנו
אחר תהלוכותיו של האמריקאי ההוא, וראיתי שהוא הצליח מאוד
בפרנסתו והתעשר עושר רב. האם אפשר לתלות את הצלחתו
המרשימה בזכות הגדולה שהיתה לו בהצלת הנער? שאלתי,
והדגשתי שמדובר באדם שלא שמר תורה ומצוות.

"וגיסי השיב לי בתשובה מופלאה, בצטטו את מדרש תהלים
על הפסוק 'רוצה ה' את יראיו, את המיחלים לחסדו', ש'המיחלים

תזכורת - המבחנים הבאים ב'דרשו'

היום, יום חמישי כ"ז בתשרי - מבחן 'קנין הלכה'

מבחן קנין הלכה יערך היום יום חמישי כ"ז בתשרי בין השעות 14:30-18:30
חומר המבחן: מסלול א' - הלכות בשר בחלב, מסלול ב' - הלכות סת"ם וחזרה על בשר בחלב

מחר יום שישי כ"ח בתשרי - י תקיימו בעז"ה המבחנים הבאים:

קנין תורה מס' 9: הדף היומי: מסכת עירובין כג. - נב:

קנין משניות: מסכת כלאים פרק ד' משנה ד' - פרק ו' משנה ה'

הדף היומי בהלכה מס' 67: משנה ברורה: סימן תק"ט סעיף ו' עד סימן תקט"ו סעיף ו'

מבחן מסכם מס' 11 בדף היומי בהלכה: סימן תס"א עד סימן תק"ט סעיף ו'

מוסר: אהבת חסד חלק א' פרק ט' אות ו' עד חלק ב' פרק ט'

קנין חכמה מס' 44: ספר אורחות צדיקים: הקדמה עד סוף שער הגאווה

יום ראשון ל' בתשרי - מבחן קנין ש"ס

ביום ראשון בין השעות 14:30-18:30 יתקיים אי"ה מבחן קנין ש"ס - על מסכת ברכות, מסכת
שבת, מסכת עירובין עד דף נ"ב

יום שני א' בחשוון - מבחני 'דרשו' בכולל'

ביום שני הבעל"ט יתקיימו בעז"ה מבחני 'דרשו' בכולל' - דף היומי בהלכה, 'קניין חכמה', ו'דף
הכולל' - מבחן מס' 7: הדף היומי: מסכת שבת סד. - פז:

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

הנהלת 'דרשו' העולמית מברכת בצלחת את אלפי הנבחרים החדשים שהצטרפו למסלול 'קנין ש"ס' במחזור הנוכחי - לקראת המבחן הראשון שייערך אי"ה ביום ראשון הקרוב

יהי רצון שיתקיים בכם 'הזורעים בדמעה ברונה יקצורו' - ותזכו לקצור בשמחה את פירות עמלכם ולהמשיך הלאה והלאה בלימוד ושינון דפי הגמרא עד לידיעת הש"ס כולו בסייעתא דשמיא

הסיפור היומי

בושה תכסה פנינו... ולא נוכל לומר דינו לא שפכו את הדם הזה!

הגאון רבי אשר וייס שליט"א במכתב מיוחד לרגל המצב

בושה תכסה פנינו כאשר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו, ובכל יום ויום נפטרים לבית עולמם חולים ממחלה זו, וביניהם אדמו"רים, ראשי ישיבות, מרביצי תורה מופלגים ועמך בית ישראל, ואלפים נאנקים בכאב וביסורים. ולא נוכל לומר דינו לא שפכו את הדם הזה.

כבר אמרתי בעבר שעלינו להחמיר יותר מרשויות הבריאות בארץ ובעולם שנגועים בנגיעות שונות, הלא התורה הקדושה לבדה היא נר לרגלנו, ובה נצטוונו "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", ואיך לא נבוש כאשר פורקי עול מצוות ואומות העולם תמהים, וכי איך לא יחוסו אנשי תורה למצוותם "השמר לך ושמור נפשך מאד" (עיין רמב"ם הל' רוצח פ"א ה"ד ושו"ע חו"מ סימן תכ"ז ס"ח).

בתקופה קשה זו יש להתחזק בעמל התורה וחדוותה, ובכח התפילה ובשמחת המצוה. הלא ידענו מספרי החסידות והמוסר שכל גזירה אינה אלא נסיון מן השמים ומכל הקשיים יש להתחזק, ועל כל אחד ואחד להתחזק בהתמדת הלימוד וכוונת התפילה. קול תורה ותפילה יבקעו ויעלו לשמים מכל בית, מכל חצר וגינה, וכל המרחב הציבורי יתקדש בקדושת התורה ויתקיים בנו "והתהלכתי בתוכם, והייתי לכם לאלקים, ואתם תהיו לי לעם".

הכותב בדמע ובתחנונים
אשר וייס

כ"ד תשרי תשפ"א

לשאלת רבים הנני חוזר לגלות דעתי, בדרכי ההנהגה בתקופה קשה זו של מגיפת הקורונה.

מגיפות ליוו את עם ישראל מאז ומעולם, ובכל דור ודור נפסקה הלכה שיש להיזהר ולהחמיר עד קצה הגבול, ואין לדמות שעת מגיפה לדינים הכלליים של מניעת הסכנה בשעת שלום ושלוה. כך בימי התנאים (ב"ק ס' ע"ב), בימי האמוראים (כתובות ע"ז ע"ב), וכך במשך כל הדורות, כמבואר במהרי"ל (שו"ת סימן מ"א), מהרש"ל (ים של שלמה ב"ק פ"ו סימן כ"ו), רמ"א (יו"ד סימן קט"ז סעיף ה') וכל גדולי הקדמונים. וכולם כאחד פסקו שיש להישמע לכל ההוראות של חכמי הרפואה.

גם בימי האחרונים היו מגיפות, בשנת תקצ"א, תר"ט, תרכ"ז ותרל"ג ועוד. וגם בתקופות אלה פסקו כל גדולי הדורות, הגרעק"א (אגרות סימן ע"א וספר פסקים ותקנות סימן כ'), החתם סופר (שו"ת או"ח סימן ק"ב וח"ו סימן כ"ג), הישועות יעקב (עיין שו"ת מאמר מרדכי יו"ד סימן ס"ז), מוהר"ח פלאג' (ספר רפואה וחיים), משנה ברורה (ביאור הלכה סימן תקנ"ד ס"ו) וכל גדולי עולם ממזרח וממערב, חכמי גליציה וליטא ללא יוצא מן הכלל, שיש לנהוג לפי מומחי הרפואה ככל אשר יקבעו דהיינו הסתגרות בבתיים בריחה ממקום סכנה, שמירת מרחק בין איש לרעהו, וכיסוי האף והפה, (והארכת בכל זה בתשובות).

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

במוצאי החג הגיעה לבני משפחתו של ר' שלמה השמועה על הבזיונות שספג בן משפחתם בחו"ל. מיד התקשרו אליו והתחננו שימסור את זכות הבזיונות והשתיקה לאביהם. ואז קרה הנס והפלא...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בשלושה סיפורי ישועה והשגחה מעידן הקורונה

בחו"ל, ולקראת סוכות חזר לארה"ק, ומחמת שבנו הבחור נדבק בקורונה נכנסו כל בני המשפחה לבידוד עד לקראת שמח"ת - אז הותר לו לצאת מבידודו.

אלא שאחד ממתפללי בית הכנסת שידע מהבידוד ולא ידע מהשחרור, משראהו מגיע לבית הכנסת גער בו וביזהו באופן נורא, ובפחי נפש ובלב שבור חזר לביתו...

במוצאי החג הגיעה השמועה על הבזיונות לאזני בני ביתו של ר"ש, והם התחננו שימסור את זכות הבזיונות והשתיקה לר"ש, וכן עשה. ואז קרה הנס ופלא, כי כעבור זמן קצר - פחות משעה - התקשרו מבית החולים למשפחתו של ר"ש, והודיעו שבעזה"ש"ת התעורר משנתו, ואחרי שהות קצרה התקשר בכבודו ובעצמו הביתה וביקש שיביאו אליו את משקפיו כי הוא רוצה להתפלל...

סיפר בעל המעשה, כי בחורף שנת ה'תש"פ, נתגלה שבגופו מקננת מחלה קשה רח"ל, ועבר סדרת טיפולים למגר את המחלה. והנה לקראת סוף החורף נתרגשה ובאה לעולם פרשת ה'מגפה', והזהירוהו הרופאים כי עליו לשמור על עצמו ביותר, בשמירה על גבי שמירה, לבל יפגע בו הווירוס, מאחר שהמערכת החיסונית אצלו חלשה ביותר עקב הטיפולים שעובר ואין בגופו כח להתמודד עם הווירוס, ושלא יהיה אצלו בבחי' 'והיה כל מוצאי יהרגוני' ח"ו...

ואכן קיים בהידור את מצוות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', והתרחק מחברת הבריות ככל שבידו, אכן 'עצת ה' היא תקום', ואף הוא נדבק באותו נגיף, ונחלש מאוד בתחילה, והיו הכל בטוחים כי בוודאי מצבו יתדרדר שבעתיים ל"ע.

אך ראה זה פלא, לא זו בלבד שהתאושש מצרת הנגיף, אלא שהנוגדנים שהתפתחו בו להילחם עם הווירוס - נלחמו אף במחלה, והמתיק הקב"ה מר במר... (ודאי אין הדברים אמורים ללמוד מכאן להקל ראש בסכנת המגפה, כי עדיין לא נקבע שיש כאן דרך סלולה ורפואה לאותם החולים במחלה... אלא) ללמדנו כי ה'קושי' והצרה שבאה לאדם הם ביד ה', ולטובתו השלימה.

(באר הפרשה)

סיפר אברך ת"ת, כי בתחילת השנה שעברה הוציא לאור את ספרו, והחל להפיצו ולמכרו, ובעיקר אצל מנהלי ת"ת שיחלקוהו לתלמידיהם. והנה פנה אליו אחד העומד בראש ארגון נכבד וביקש לרכוש אצלו כמות גדולה של ספרים ליתם במתנה לכל חברי הארגון, אלא שהתנה עמו שזקוק הוא לקבלה מסודרת, כדי ההוצאה תהיה מוכרת לצרכי מס.

אמנם אברך יקר זה יושב אהלים הוא, ומה לו ולקבלות... ניסה בכה ובכה ולא ידע מאין יבוא עזרו, עד שלא היתה לו ברירה ופתח עסק רשמי למכירת הספר, וכך נתן לאותו מנהל אישור כתוב וחתום שקנה ממנו בכך וכך, וכן נתן עוד קבלות לכמה מנהלי ת"ת, שאף הם ביקשו ממנו זאת מאותו הטעם.

אחר הדברים האלה פרצה ה'מגפה', וכידוע לכל שהרבה עסקים נפגעו ונתמוטטה פרנסתם, ועל כן החליטו אנשי השלטון אשר בארץ מגוריו לתת מענק לאותם בעלי עסקים, וסכום המענק נקבע לפי שיעור הרווח בשנה הקודמת למניינם, שמזה יתברר עד כמה גודל ההפסד בשנה זו.

ומכיוון שהלה הספיק לפתוח את העסק ממש לפני המגפה, על כן החליטו שזכאי הוא לקבל סכום קבוע מדי חדש בחדשו... ומנפלאות ההשגחה העליונה, כי סכום זה ממש הוא הסכום החסר לו בכל חודש מההוצאות שרבות על ההכנסות...

ללמדנו בכפליים. א. אם עסק ה'קבלות' היה נראה כמקשה עליו - הרי נתברר שהיה זה להביא לו רווח הרבה... ב. לעולם אין לו לאדם לדאוג ולחשוב מאין תבוא פרנסתו, כי הרבה שלוחים למקום, והקב"ה יכול לכלכלו באופן שלא יעלה על דעתו כלל, וכדוגמת ה'מגפה' שהיתה הדרך להחיש לו די מחסורו אשר יחסר לו.

שמעתי ממכירי הרה"ח רבי שלמה סמסון שליט"א מעי"ת בני ברק, ששהה במשך ג' שבועות בבית החולים כשהוא מורדם ומונשם, ובעזה"ש"ת לקראת שמחת תורה הוטב מצבו ובס"ד הצליחו להורידו ממכשיר הנשמה, אך למגינת לב בני המשפחה עדיין לא הגיב כלל לסובביו, משל שקוע הוא בתרדמה עמוקה. והנה, לר"ש זה יש קרוב משפחה המשמש כראש ישיבה

הרבי הרגיש במחשבותיו העגומות של ר' משה, ומיד לאחר שסיימו לשיר נתן לו מכוסו כשהוא לוחש לעברו: "לשבת בראשית יש עדיין שייכות לימים הקדושים"...

החסיד משווייץ שהגיע מאוחר אבל לא פספס כלום...

בשבת בראשית אצל הרה"ק זי"ע. בעת שזמרו בסעודה שלישית את הפיוט 'אמונים אשר נאספו' (פיוט 'לעזרת', שחרית דשמ"ע) ג' פעמים כפי המנהג שם בחצר הקודש - נחמץ מאוד לבבו של ר' משה, בהעלותו על ליבו גודל ההפסד שלא זכה להיות בשמח"ת בצל הקודש. הרגיש הרה"ק מהר"א במחשבותיו, ותיכף לאחר שסיימו לשיר נתן לו מכוסו כשהוא לוחש לעברו: "שבת בראשית האט נאך א שייכות צו די הייליגע טעג - שבת בראשית עדיין יש לה שייכות לימים הקדושים... וכמי שאומר שעדיין יכול הוא 'לתפוס'... (הובא בפניני החסידות, מפי בעל המעשה).

(באר הפרשה)

ידוע כי ימים אלו עדיין יש להם שייכות לימים הנוראים, וכמו שנהגו כמה מקהילות ישראל להמשיך במנהגי ירח האיתנים עד לאחר שבת בראשית, כדוגמת טבילת החלה בדבש בשבת קודש, וכן אין מורידין את הפרוכת הלבנה מארון הקודש. מעשה היה באחד מחשובי החסידים בבעלזא, הרה"ח רבי משה גראס ז"ל, אשר היה דר בעיר גענף שבמדינת שווייץ, ונכספה וגם כלתה נפשו לשהות בימי החג בצל רבו הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בשנים שכבר היה גר בארה"ק. שם לדרך פעמיים כשהוא מפליג באניה הנוסעת לארץ ישראל, אלא שלדאבוננו הגיעה הספינה למחוז חפצה בנמל חיפה רק בהושענא רבא לפנות הערב, ובלית ברירה חגג את יום שמיני עצרת החג הזה בחיפה, ורק ממחרת עלה ירושלימה לשבות שם

נקודה למחשבה

משל למה הדבר דומה? לשר שניגש למלך ובקשתו בפיו: "אדוני המלך, אבקש מהוד מלכותו ירום הודו שתתן לי כמתנה את ראשות העיר לובלין!"... האם השר יקבל את מבוקשו?

מהו תפקידנו בשבועיים הקרובים, בין הזכרת 'מוריד הגשם' ועד בקשת 'ותן טל ומטר'?

ברכות נפרדות.

ועולה התמיהה: למה בקיץ משנים את שני האיזכורים בו זמנית (בשמונה עשרה של ימות החול), לעומת עונת הגשמים שבה תחילה משנים בברכת הגבורות ורק אחרי שבועיים (בארץ) משנים את הבקשה בברכת השנים?

משל למה הדבר דומה:

לשר המלך, שניגש למלך ובקשתו בפיו: "אדוני המלך, אבקש מהוד מלכותו ירום הודו שתתן לי כמתנה את ראשות העיר לובלין".

יתכן שהשר ימצא את עצמו בבית האסורים, וזאת במקרה הטוב. ובוודאי שיסור חינו מאת המלך.

ובתרחיש שונה: שר המלך ניגש ואומר: "אדוני המלך ירום הודו! אדוני המלך ניחון במעלות גדולות המפארות את שמו

הרב אליהו חיים סקולט

תפילות שמונה עשרה בתקופה זו של השנה מעמידות אותנו בפני אתגר משמעותי של עירנות ושימת לב. הפוסקים נדרשו להתייחס לאפשרויות של טעויות, מפלפלים וסוברים, נחלקים רבות, ומכריעים באפשרויות השונות.

במה מדובר?

מתפילת מוסף בשמיני עצרת משנים בברכת הגבורות מ"מוריד הטל" ל"משיב הרוח ומוריד הגשם", ומז' מר חשון משנים אף את "ותן ברכה" בברכת השנים ל"ותן טל ומטר לברכה". (בחוץ לארץ יש שינויים).

לא רק בעונה זו אנחנו מאותגרים בעירנות וביראת שמים, אלא גם בתקופת ניסן. אלא שאז משנים מייד את שני האיזכורים, מה שאין כן כעת שנדרשת מאיתנו תשומת לב מיוחדת בשתי

הגשמים מתחיית המתים... "פרוטה שבכיס מתברכת" ... "כשם שתחיית המתים חיים לעולם, כך ירידת גשמים חיים לעולם" ... "כיום שנבראו שמים וארץ", ועוד רבים. (ברור שיש להבין הנ"ל, וחז"ל מסבירים לנו משמעויות) - אבל לעניינינו: אנחנו, כנתיני השם, כברואי, היתכן שנבוא למלך ונאמר כבער אין איש: "תן!!!" - כאילו מבקשים אנחנו דבר מה פעוט ודל ערך?? לא כך. נשים אל לב, ולא ננהג מנהג סוס אין הבין, ובמשך תקופה של שבועיים נכניס אל לבנו את חסד ה', את גבורות העצומה, את מעלות הגשם שאין דומה להן. ורק אז, בהכנעה, נבקש: "אנא, תן טל, תן טל לברכה, ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה. האדמה שמשוועת לברכתך".

ובשים לב: בפרשת והיה אם שמוע - "אם שמוע תשמעו אל מצוותי... ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", ו... מה הדבר הראשון שבו נתברך? - "ונתתי מטר ארצכם בעתו!" ואם חלילה וחס: "השמרו לכם... וחרה אף ה' בכם" - ואז, מה העונש הטבעי הראשון? - "ועצר את השמים".

ובזמן ש"רצה האלוקים את מעשיך" - אזי "לך אכול לחמך".

ואת שם נתיניו. מלכותך ומצודתך פרושות על פני ערים גדולות ובצורות, וביניהם העיר לובלין, עיר מלאה חכמים וסופרים. כבוד גדול לאדוני שהוא המלך והשליט במחוז זה, וכבוד גדול להיות עבד למלך וכו'".

יום יום, שבועיים ימים, ניגש השר למלכו והיללו בהכנעה. תוך כדי כך השיב הוא אל ליבו את רוממות מלכו בכלל, ובפרט חוזקו כמלך ושליט של עיר זו. שבועיים שלמים השר משבח ומהלל ומקלס מן הפנים ולחוץ, ואז, בכריעה ובקידה ובחיל וברעדה, ניגש למלך ודבריו בפיו: "אדוני המלך, הוד רוממות מלכותו, המלך אשר מצודתו פרושה מעיר פלונית שבמערב ועד עיר אלמונית שבמזרח, המלך המנהל את מלכותו בחסד וברחמים, אנא אדוני המלך, התוכל והתאות בחסדך לתת לי להיות ראש עיר לובלין? אשתדל בכל מאודי להמשיך להיות ראוי להיקרא עבד המלך וכו' וכו'".

האם יש סיכוי לשר זה לקבל את מבוקשו?
ואף אנחנו בעניין הגשמים:

"גדול יום ירידת גשמים כיום שניתנה בו תורה".... "גדול יום

על דא ועל הא

במשך כל הסעודה ניסתה קשישה מהחדר הסמוך להפריע לנו. הפעילה מכשירים שונים בקולי קולות, דפקה על הקיר ושוחחה בטלפון בקול רם. שאלתי את הצעיר: אינכם פוחדים שמא היא תלשין עליכם לק.ג.ב.? מי היא האשה הזו?

עונשה של הקומוניסטית היהודיה שהיתה חברה ב'בנקסציה'

ודיברנו דברי תורה. את כל דברי תירגם הבן לרוסית, עבור הוריו. במשך כל הזמן ניסתה אשה קשישה, בחדר הסמוך, להפריע לנו. בין היתר היא הפעילה מכשירים שונים בקולי קולות, דפקה על הקיר ושוחחה בטלפון בקול רם.

לבסוף שאלתי את הצעיר: אינכם מתייראים מן הק.ג.ב.? אני אזרח אמריקאי, אם יגלו אותי כאן, יכולות לצמוח צרות. אולי היא תלשין עליכם. מי היא אשה זו?

"זוהי סבתי", השיב הצעיר.

אם כן, מדוע היא מנסה להפריע את סעודת השבת? שאלתי. "היא מאד כועסת עלי, לצערי", הוא אמר. "היא לא היתה מרוצה כאשר הייתי לבעל תשובה, וכאשר השפעתני גם על בתה לחזור בתשובה, היא יצאה מגדרה מרוב כעס.

שאלתי אותו: מדוע אינך מזמין אותה לשבת אתנו?
"הדבר בלתי אפשרי. היא לעולם לא תשלים עם העובדה שאנו שומרים שבת ונהנים מכך"
מדוע לא ננסה? היא זקנה, היא בודאי דוברת יידיש. אני יכול לשוחח איתה, אמרתי.

סיפר רבי עזריאל טאובר זצ"ל, מגדולי המחזירים בתשובה: ביקרתי ברוסיה לפני מספר שנים בהיותה עדיין מתחת למכבש הקומוניזם, כדי לבדוק מקרוב את תנועת התשובה שהתנהלה אז במחתרת. זכורה לי אחת מפגישותי הראשונות:

אני ושותפי לנסיעה התאכסנו במלון סמוך לכיכר האדומה. על פי החוק, בהיותנו זרים, היה עלינו לשוב למלון לא יאוחר מ-1 אחר חצות. הדבר הקשה מאד על ביקורים בליל שבת, מכיון שבעל התשובה הקרוב ביותר התגורר במרחק של חצי שעת הליכה לפחות, והקור היה עז.

בכל זאת יצאנו לדרך ביום ששי לפני השקיעה, כדי לסעוד בליל שבת אצל מתמטיקאי גאון בן עשרים ושלוש, אשר חזר בתשובה לפני שלוש שנים. גם אמו ישבה איתנו לשולחן השבת. בסיועו של הבן חזרה האם בתשובה ששה חודשים קודם לכן. אביו האדריכל חזר הביתה רק בשעת לילה מאוחרת (לימים עתיד היה אותו אדריכל לחזור אף הוא בתשובה ולעלות לישראל יחד עם בני משפחתו).

הארוחה היתה נהדרת. האב חבש כיפה. שוחחנו, שרנו זמירות

כיצד משפיע נכדה על בתה לשמור את השבת! זהו המענה ההולם ביותר על הרוע אותו היא שקדה לטפח ולהנציח. זהו מסר האומר שכל מאמציה לנטוש את התורה היו לשוא. האמונה אותו היא בחרה כתחליף הוכח כמשהו ריק וחסר ערך.

שנית, למדתי מכך מה מקורית ואמיתית היא ההשראה לחזרה בתשובה בימינו. כיצד הצליח צעיר זה, אחד מני רבים כמוהו, לפתח ענין כן ואמיתי במורשת אבותיו בליבה של מוסקבה הכפרנית? ועוד בהיותו נכד לסבתא שכזו! הדבר אינו תלוי בכוחות מן החוץ. זהו האור הבוקע מבפנים, מקצה המנהרה. זהו אורו של אליהו הנביא, כמו שנאמר 'הנה אנוכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ד' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים'

(הובא בגיליון 'שבת אורה' מתוך 'החוט המשולש')

"אתה יודע מי היא?" הוא השיב. "בראשית ימי הבולשביזם היו יהודים שנקראו 'יבסקציים'. הם היו קומוניסטים יהודים נלהבים. הם היו מוכנים להסגיר לשלטונות אפילו את הוריהם שומרי התורה, בגלל סרובם להצטרף לקומוניזם. היא היתה אחת מהם. האם באמת סבור אתה שיש בכוחך לשכנע אותה במשהו?" הוא שאל אותי.

בשמעי את דבריו, חשבתי לעצמי: לשם כך בלבד היה כדאי להגיע לרוסיה. ראשית, להיווכח כיצד משלם ה' מידה כנגד מידה ליהודים שנטלו חלק כה נכבד בהרס יהדות רוסיה. הוא העניק להם אריכות ימים, שמר על צלילות דעתם ואילץ אותם לראות מקרוב ובמו עיניהם כיצד שבים נכדיהם לשמירת השבת בתוך תוכה של מוסקבה, אותה הם עזרו להקים ולבנות. ואם לא היה די בכל זאת, הנה היה על אשה זקנה זו לראות

קול העם

"איבדתי את המקום בו אחז המפטיר", סיפר לי בני בן התשע, וחילפתי את המקום ללא הצלחה. והנה זבוב נחת לי פתאום על המחזור. עמדתי להעיף אותו, אבל אז קלטתי דבר מעניין ומפליא..."

שני סיפורים נפלאים של השגחה פרטית

פשוט לבקש

עדיין לא נרגעתי מסיפור ההשגחה שהתפרסם לפני שבועות אחדים עם התוכי שעף פנימה לסלון אחרי תפילות של הילד הקטן ותחנוניו לחיית מחמד, הסיפור עורר אותי מאוד להסתכל ולראות את ההשגחות הפרטיות שלא תמיד שמים לב אליהם, וכבר קרה לי סיפור שאשמח לפרסמו ברבים:

השולחן שלנו עשוי מפלטה רחבה, בשני הצדדים ישנה אפשרות להגדלה. והנה מאחד הצדדים נשבר המוט שנכנס למסילה, מה שגרם שאי אפשר להגדיל צד אחד של השולחן, וזהו חלק שאי אפשר להשיג.

פניתי בתמימות לבורא עולם כמו אותו ילד, בבקשה שה' ייתן לי רעיון טוב כיצד להשיג כזה מוט.

חלפו ימים אחדים וליד מכולת האשפה ראיתי בדיוק כזה שולחן מפורק עם כנף זהה, כאשר המוט שלו שלם ותקין! לקחתי את המוט בשמחה ובהודיה לה', וראיתי עד כמה פשוט לבקש ורק לשים לב שקבלת ולהודות.

בעל המעשה: י.א.

(מכתבים שפורסמו בגיליון 'טיב הקהילה')

מעשה בזבוב

בני בן התשע סיפר לי בהתרגשות סיפור השגחה פרטית שאירע לו באמצע ההפטרה של היום הראשון של ראש השנה, וכך סיפר:

"איבדתי את המקום בו אחז המפטיר, וחילפתי את המקום ללא הצלחה. והנה זבוב נחת לי פתאום על המחזור. באתי להעיף אותו, אבל אז קלטתי שהוא עמד בדיוק על המקום שהבעל קורא אחז, ויכולתי להמשיך לעקוב אחרי הקריאה!"

עד כאן הסיפור.

התרגשתי משתי נקודות בסיפור הזה:

הנקודה הראשונה היא לשמוע את הסיפור מבני, מה שמראה שהוא רואה בכל סיפור את ההשגחה האלוקית שבדבר, והנקודה השנייה, שהוא התאפק והמתין עד ההפסקה שבין קריאת התורה למוסף, ורק אז סיפר לי את הסיפור בהתרגשות, למרות שהיה נרגש ורצה לספר את אשר אירע מהרגע הראשון, אך זאת גם הפנימו רוב עם ישראל, שלא מדברים בשום אופן בשעת התפילה וקריאת התורה.

בעל המעשה: ש.נ.ס.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מה טעם שנהגו הנשים לא לשתות מכוס של הבדלה?

בחן את עצמיך מה אתה יודע מפרשת השבוע

תשובה לחידה ה. איתא במדרש רבה (ד, ז) שהשמים נקראים 'שמים' על שם שהבריות משתוממים ותמהים עליהם של מה הם - של אש או של מים.

תשובה לחידה ו. איתא במדרש כונן (מובא ב'אוצר המדרשים) : אמר הקב"ה ללבנה: גלוי וידוע לפני שהיה בדעתי להגדיל אותך ולהמעטי את השמש, אך כיון שקטרגת עליה - לכי ומעטי את עצמך אחד משישים מאור החמה. מיד אמרה לפניו: רבש"ע, על דבר אחד שאמרתי לפניך - נענשתי כל כך?! א"ל: עתיד אני להחזיר אורך כאור החמה, שנאמר (ישעיה ל') "והיה אור הלבנה כאור החמה". אמרה לפניו: רבש"ע, ואור החמה מה תהא עליה? א"ל: עדיין את מקטרגת עליה?! חיך, שיהיה אורה שבעתיים ממך, דכתיב "ואור החמה שבעתיים כאור שבעת הימים".

תשובה לחידה ז. איתא במדרש רבה (כ"ב, ז) רבי יהודה בר אמי אמר: נבראו בעולם שתי נשים שנקראו 'חוה', חוה הראשונה - מיום שאכל אדם מן העץ - נלקחה ממנו, ולא חזרה עוד, והקב"ה ברא לו חוה אחרת. נחלקו קין והבל מי ייקח לאשה את חוה הראשונה. אמר רבי אייבו: חוה הראשונה חזרה לעפרה, ועל מה היו מידיינים? אמר רבי הונא: תאומה יתירה נולדה עם הבל, קין אומר "אני נוטלה, שאני בכור", והבל אומר "אני נוטלה, שנולדה עמי".

תשובה לחידה ח. איתא במדרש רבה (כ"ב, י"ב): רבי יהודה אמר: הזריח לו הקב"ה גלגל חמה. רבי נחמיה אמר: הזריח לו הקב"ה צרעת. רב אמר: מסר לו הקב"ה כלב לשמרו. אבא יוסי בן קסרי אמר: קרן הצמיח לו. רבי לוי אמר בשם רבי שמעון בן לקיש: תלה הקב"ה את קין ברפיון, עד שבא המבול ושטפו.

(מתוך עלונו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א, בראשית תשפ"א)

א. מה היה החטא הראשון בבריאה?
ב. בגמ' חולין (קכ"ז). איתא: כל הבעלי חים שישנם ביבשה יש בים, מי הוא הבע"ח שישנו ביבשה ואינו בים?
ג. מה טעם המנהג שהובא ב"מגן אברהם" (סימן רצ"ו) שנהגו הנשים לא לשתות מכוס של הבדלה?
ד. היכן נרמזו בפרשתנו מה שנאמר בחז"ל "אין מבדילין על הנר עד שיאותו לאורו"?
ה. מהו הדבר בפרשתנו שהבריות משתוממים עליו?
ו. כמה פעמים נענשה הלבנה, ומי אמור היה להיות גדול ממי השמש או הלבנה?
ז. כמה 'חוה' נבראו, ועל מה רבו קין והבל?
ח. איזה אות עשה הקב"ה לקין שלא יהרגוהו?

תשובה לחידה א. התשובה: לשון הרע. דאמרו במדרש (רבה י"ט ד) הנחש טען לחוה, הקב"ה אכל מעץ הדעת, ונעשה אלוה-ה, וכיוון שאומן שונא בני אומנתו לכן אסר לאכול מעץ הדעת. א"כ חטא הראשון היה לשה"ר על הקב"ה.

תשובה לחידה ב. החולדה ישנה ביבשה, ואינה בים, כדאיתא בחולון (קכ"ז), ובמדרש בן סירא איתא אף השועל.

תשובה לחידה ג. כתב השל"ה (מסכת שבת, 'תורה אור' אות צ"ט) העץ שהאכילה חוה את אדה"ר היה גפן, שסחטה ענבים והשקתה אותו, ומשום שרצתה חוה להיבדל מאדה"ר ע"י היין (שימות בחטאו) לכן אין הנשים שותות ממנו בהבדלה.

תשובה לחידה ד. איתא במדרש רבה (ג, ו) על הפסוק "וירא אלוקים את האור... ויבדל", מכאן אמרו חז"ל שאין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם אדם מחויב למסור את כל ממונו כדי להימנע משמיעת לשון הרע ורכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

נכלל בגדר סכנת נפשות שיהיה מותר לעבור משום כך על לאו מן התורה, ואף לא לעבור על איסורים מדרבנן. וכן כתבו עוד פוסקים, שאפילו על שבות דשבות אסור לעבור משום הפסד ממון, עיי"ש הטעם.

ולענין הפסד כל ממונו כדי להימנע משמיעת לשון הרע ורכילות, שהוא לכאורה לאו שאין בו מעשה, הביא ב'עיקרי דינים' בשם הריב"ש שאף בלאו שאין בו מעשה צריך למסור כל ממונו, וכן דעת הגר"ח קנייבסקי. והוסיף ב'עיקרי דינים' שייתכן שגם להסוברים שלאו שאין בו מעשה הוא כעשה ואין מחויב למסור כל ממונו בשביל כך, יתכן שבאיסור שמיעת לשון הרע הדין שונה, וכן דעת הגר"נ קרליץ, שמסתבר שנחשב כ'קום ועשה', כיוון שעושה מעשה חיובי של שמיעה. והגר"א גניחובסקי הסתפק בזה, אולם כתב שדלעת הריב"ש הנ"ל ודאי חייב למסור את כל ממונו. ואם יחליט שאינו רוצה בשמיעת הדיבורים האסורים, לדעת ה'עיקרי דינים' מכל מקום מעמיד עצמו בסכנה שמא כן יתקבלו הדברים בלבו. ודעת הגר"נ קרליץ, שכיוון שלא נחא ליה בשמיעת הדברים, והקבלה בלב מגיעה אליו ממילא, לא נחשב כ'קום ועשה' ואינו מחויב למסור את כל ממונו (אלא רק לדעת הריב"ש הנ"ל שגם בלאו שאין בו מעשה מחויב למסור את כל ממונו).

בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי כותב ה'חפץ חיים', כי גם אם יפצירו באדם מאוד, ואפילו אביו או רבו, שיספר להם על עניין מסוים, והוא יודע שבתוך הסיפור יוכרח לבוא לידי לשון הרע, ואפילו אבק לשון הרע - אסור לו לשמוע להם. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי אם אמרו לו אביו או רבו שבקשתם היא לתועלת, יש שכתבו שנראה שמותר לו לסמוך עליהם, אפילו אינו יודע מהי התועלת. אכן, אם יש חשש שאם לא יפרטו את סיבת התועלת לא יאמין הנשאל שזה לתועלת, חייב המבקש לספר את סיבת התועלת, כדי שהמספר יכוון בסיפורו לתועלת - שזהו אחד התנאים להיתר לספר לשון הרע לתועלת.

עוד כותב ה'חפץ חיים', כי כמו בכל שאר לאווין, אסור לדבר לשה"ר גם במקום של הפסד, ואפילו יישאר מחוסר פרנסה. ולדוגמה, אדם שעובד אצל אנשים שאין בהם ריח תורה, ואם ישמור פיו יחזיקו אותו לשוטה ופתי ויפטרו אותו - אין זה מתיר לו לדבר לשון הרע, ומחויב לתת את כל אשר לו ולא לעבור. בביאורים ומוספים מביאים על כך את דברי המשנ"ב (תרנ"ו סק"ג), שאף אם יצטרך לחזר על הפתחים אי אפשר להתיר עבור זה איסורי תורה, וכן כתב לקמן ב'חפץ חיים' שפשוט לכל יודעי דת ודין, שדבר זה שאינו יכול לפרנס את בני ביתו - אינו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד שמרו האבות הקדושים את השבת, והרי אסור לבן נח לשבות?

עירובין סז

ואמירה לנכרי שבות

השבת - והרי הם היו בגדר בן נח, ואסור היה להם לשבות? אחד התירוצים על כך הוא, שהם היו מורים לעכו"ם לעשות

שאלה ידועה היא, כיצד מתיישבים דברי חז"ל שהאבות הקדושים שמרו את כל התורה, וממילא בכללה מצוות שמירת

לרמות אנשים...

"ממילא, עתה שנהיה חושך סמיך ולא יכלו לראות את רבנו כלל, שמח רבנו כמוצא שלל רב והורה בתקיפות שלא להדליק את האור בשום פנים ואופן, בפרט שאצל אביו הק' הקפידו מאוד על אמירה לעכו"ם. הרב מטשאבא זצ"ל שהתגורר בלונדון באותם ימים, עמד לצידו של רבנו ולחש לו שהרי בלאו-הכי לא יצייתו לדבריו, אבל רבנו התעקש שלא ידליקו בשום אופן. חלפו כמה דקות והחשמל נדלק, ויהי אור. רבנו נבהל מאוד והתיישב על כסאו, ולא רצה לקדש על היין. בתחילה אמרו לרבנו שהיה כאן חשש פיקוח נפש, אבל רבנו סירב לקבל את התשובה והגיב בביטול: 'וייס איך וואס, פיקוח נפש'... והוסיף לומר בחשש ובמורא, כי חלילה יכול לצאת מ'הטיש' הזה מכשול גדול, שיבואו לטעות שמותר לומר לעכו"ם להדליק את החשמל עבור ישראל.

"משראו בכך, ניגשו לרבנו וסיפרו לו, שהגוי מתגורר כאן בבניין והיות שגם אצלו כבה החשמל, הדליק את החשמל לעצמו וכך גם נהיה אור גם כאן. רבנו נרגע לשמע הדברים, אבל הביע חששו שהקהל הגדול שנמצא כאן אינו יודע על כך, ויכול להיות מזה מכשול חמור. 'חייבים להכריז על כך', אמר רבנו וביקש מהרב מטשאבא להודיע לציבור.

"ואכן, הרב מטשאבא נעמד על רגליו והכריז בקול: 'מורי ורבותי! כולם יודעים שאסור לומר לגוי להדליק חשמל עבור ישראל, אבל כאן הגוי הדליק לעצמו ואין חשש אמירה לעכו"ם'. רבנו ישב והקשיב לדבריו בקורת רוח, וכשסיים אמר לו: 'טשאבא רב! יתכן שלא כולם שמעו את הדברים, אנא תחזרו עליהם פעם נוספת'... רק לאחר שההכרזה נאמרה פעמיים, התרומם רבנו מכסאו והמשיך בעבודת הקידוש באש להבה".

(המבשר)

עבורם מלאכות אסורות. ואומר המנחת אשר (סנהדרין נח:), שאף על פי שאמירה לעכו"ם שבות (שבת קנ.), והאבות שמרו גם על איסורים שהם מדרבנן (יומא כח:), מכל מקום כדי שלא להיות בכלל 'גוי ששבת' היה מותר להם לעשות כן, שהרי התירו שבות דשבות במקום מצוה (שו"ע או"ח סי' שז ס"ה) ובמקום מצוה רבה התירו אף אמירה לנכרי במלאכה דאורייתא (מ"ב שם ס"ק כא).

[אך כתב שיש לדחות את עצם התירוץ, משום שלא שייך גדר שליחות כלל בגוי העושה מלאכה על ידי שליח, שכן זהו מעשה בעלמא, שאין בו לא מצוה ולא עבירה ולא קנין, ובאופן זה לא שייך גדר שליחות כלל].

(קובץ דרישה וחקירה)

הרה"ח ר' ישעי' קרויס שליט"א שהיה מקורב רבות בשנים אצל האדמו"ר מסקולען זצ"ל, מספר מעשה הפלא ופלא על זהירותו של רבנו בחשש חילול שבת על ידי אמירה לנכרי: "היה זה בפעם הראשונה שרבנו נסע ללונדון בשנה הראשונה להנהגתו, שנת תשמ"ג. בואו של רבנו ללונדון לראשונה כרבי חדש עורר הדים רבים והמונים נאספו בליל שבת קודש באולם בו נערך השולחן הטהור. רבנו החל לומר את הזמירות בהתלהבות עצומה כדרכו בקודש, אך לפני הקידוש כבה החשמל בכל האזור, חושך ואפילה עד שלא ראו זה את זה. רבנו דווקא נהנה מכך, כי לפני נסיעתו ללונדון אמר לנו, שהנסיעה הזו קשה לו מאוד משתי סיבות: הוא הרי מקפיד מאוד שלא לאכול אצל זרים ויכול להיות מכך שפיקוח דמים שיבוא לבקר בבתיים של אחרים ולא יאכל אצלם כלום, ובנוסף, שהרי כולם הכירו את אביו הק' זי"ע כצדיק אמת, ועתה יחשבו בתמימות שגם הוא צדיק כמו אביו, והרי אסור

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

24 שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם מותר להעביר ביום טוב תרופה ברשות הרבים?

וכשם שמלאכת אוכל נפש מותרת רק לצורך ה'שווה לכל נפש', דהיינו, צורך הראוי ומתאים לכל אדם, ולא כזה המתאים לבעלי טבע מסוים בלבד, כגון איסטניסים, או בעלי מצב מסוים, כגון חולים; כך גם ההיתר 'שלא לצורך', הוא רק בדבר השווה לכל נפש; ולכן, לדוגמה, אין להעביר ברשות הרבים תרופה לצורך חולה שאין בו סכנה.

[שו"ע תקיח, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ר' 4]

עשיית מלאכות לצורך אוכל נפש, מותרת ביום טוב. וקיבלו חכמינו ז"ל, שהמלאכות הנעשות לצורך אוכל נפש, מותרות גם שלא לצורך אוכל נפש. היתר זה, אמור לגבי המלאכות: הבערה, שחיטה, אפייה ובישול; ויש אומרים שהוא אמור גם בנוגע ליתר המלאכות שעיקרן לצורך אכילה. ונחלקו הפוסקים גם לענין מלאכת הכיבוי, אם נאמר בה היתר זה.

לאיזה צורך מותר לעשות מלאכות ביום טוב?

המלאכות שלא לצורך כלל, אסורה מדאורייתא. ולכן, להלכה ולמעשה, ההיתר לעשיית מלאכות אלו - מלבד לצורך אוכל נפש - הוא רק לדבר שיש בו צורך ליום טוב, כגון כדי להרבות בעונג יום טוב, או שיש בו צורך מצוה. ומעיקר הדין, מותר לעשותן אף לצורך מניעת הפסד כספי, אך יש אוסרים, וראוי להחמיר.

[שו"ע תקיח, א, משנ"ב א, ג, ד, ה, ו, וביה"ל ד"ה מתוך; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 21]

בהמשך לאמור: נחלקו ראשונים בהגדרת היתר עשיית המלאכות 'שלא לצורך': יש אומרים, שעשיית המלאכות הותרה אף שלא לצורך כלל; אבל לצורך יום חול, אסורה עשיית המלאכה מדרבנן, משום 'הכנה לחול'. ויש אומרים, שאכן עשיית המלאכות שלא לצורך כלל מותרת מדאורייתא, אבל אסורה מדרבנן. ולדעת רוב הראשונים, עשיית

האם מותר לעשות מלאכה ביום טוב לצורך הידור במצוה?

ברשות הרבים של שני אתרוגים שאינו יודע איזה מהם מהודר יותר, וחפץ ליטול את שניהם מספק. וכמו כן, מותרת עשיית המלאכה אף לצורך קיום מצות עשה שהזמן גרמא על ידי נשים, הגם שאינן מחויבות במצוה. ולכן מותר, לדוגמה, להעביר שופר ברשות הרבים לצורך תקיעה לנשים.

[משנ"ב תקיח, ד, וביה"ל ד"ה וספר, וד"ה הצריכי; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

בהמשך לאמור: היתר עשיית המלאכות ביום טוב לצורך מצוה, הוא רק כמשדובר במצוה שיש לקיימה באותו היום, כגון תקיעת שופר, וארבעת המינים. ומצות תלמוד תורה נחשבת תמיד כמצוה שיש לקיימה באותו היום, ולכן מותר, לדוגמה, להעביר ברשות הרבים ספרים הנדרשים לצורך הלימוד. וכמו כן, היתר עשיית המלאכות לצורך מצוה, הוא אף כשמדובר במצוה דרבנן; ואף כשמדובר בהידור, וכגון העברה

* מותר לקנות בשבת וביום טוב מאכלים לצורך היום, בתנאים מסוימים, כגון שלא יזכירו את ענין התשלום, וקל וחומר שלא את סכום התשלום; וכן שלא יזכירו את המידה הנמכרת.
* כל פעולה שאסור לישראל לעשותה בשבת וביום טוב, אסור לבקש מהגוי לעשותה עבורו; ואף אם מבקש זאת ממנו בימות החול.
* מלאכה שעשה הגוי עבור עצמו או עבור גוי אחר בשבת, מותרת בהנאה. אולם, מאכלים שהאדם מטבעו להוט אחריהם - יש אוסרים לאוכלם בשבת, ויש מתירים. ולדעת השולחן ערוך, בשעת הדחק, או לצורך מצוה, ניתן להקל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לתפוס בשבת עוף הנמצא במקום צר שיש בו חלון פתוח?

ועומד'.

אולם, בעל כנף, אף אם ניתן לתופסו בריצה אחת וללא צורך במצודה, כגון בחדר קטן וצר, אם קיים במקום פתח כלשהו אשר באפשרותו לפרוח דרכו ולהימלט, וכגון חלון פתוח - אסור לתופסו.

[שו"ע תצז, ז, ומשנ"ב יט; וראה שו"ע תצה, ב, ומשנ"ב יג]

לכידת בעל חיים אסורה בשבת וביום טוב מדאורייתא, משום מלאכת 'הצד'. וביום טוב, אסורה הצידה אף לצורך 'אוכל נפש', (ראה במקורות).

ובעל חיים שניתן לתופסו בריצה אחת, כלומר בלא צורך להינפש בינתיים, וכן ניתן לתופסו ללא 'מצודה', דהיינו כלי המיועד ללכידתו - מותר לתופסו, משום שהוא נחשב כ'ניצוד

הלוח היומי

כ"ז בתשרי | רבינו יצחק בן רבינו שמואל זי"ע מבעלי התוספות

יארצי"ט:

ד' תקמט: רבינו יצחק בן רבינו שמואל זי"ע מבעלי התוספות

ה' שג: רבי אברהם ב"ר אביגדור זי"ע אב"ד פראג

תק"ב: רבי אלעזר ב"ר שמואל רוקח מאמסטרדם זי"ע בעל 'מעשה רוקח'

תש"מ: רבי שרגא שמואל ב"ר ברוך יהודה שניצלר זצ"ל גאב"ד טשאבא

תשנ"ה: רבי מאיר מאלין זצ"ל ראש ישיבת כנסת יהודה

יארצייט הגאון רבי יורם מיכאל ב"ר הנניה אברג'ל - ראש רשת הכוללים "רב פעלים"

תרופה לחולי הקנאה

הג"ר יורם אברג'ל אמר: שורש הקנאה היא הכפירה הסמויה אשר בלב האדם, שאינו מאמין שכל מה שנעשה בעולם נגזר אך ורק על ידי הקב"ה, ולכן מתרעם הוא על הצלחותיו של הזולת ומלא צער על כך. והתרופה היחידה לחולי הקנאה היא חיזוק באמונה, שמה שנתן לו הבורא הוא מה שטוב לו ונצרך לו, ואין לו לקנא בזולתו.

(אמרי נועם להגר"י אברג'ל - ויחי)

נשתדל להתחזק באמונה שנתוני החיים שלנו הם הטובים ביותר בעבורנו למילוי תפקידנו בעולם, ולא נקנא בטובתם של אחרים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il